

Národno blago.

Prislovce in reki iz Istre.

Zapisal J. V. *)

Ako zima ne uji sè zubi, huje ušiba z repom.

Ni roba sirota (dobi gospodarja) nego onaj, ki je nima.

Kolo teče za kolesom, a vsi četiri za vojetom. (Družina se ravna po gospodarju.)

Od snage (čistoče) svet ne pogiba, nego od pomanjkanja.

Da biš prišla (se umožila) kade peteha ne čuješ. (Rečejo porednemu dekletu.)

Mačak mu je kvas pojil (nima ni za početi).

Tuja melja (ako se ukradeno melje) prazni mihi.

Joh ti hlapcu, ki ne zasluži, joh ti gospodarju, ki ne plati (hlapca).

Ča se dere (oblačilo), gori i ji, toga nikada dosti ni.

Peteh ti je gonil (nosil) muku, a tovar (osal) vodu. (Rečejo redki hrani).

Ki z Bogom sije, z Bogom žanje.

Kamo sud (od viših odločeno), tamo put.

Mačka da, mačka zame (ako je kemu žal, da je dal).

Na odlivak, da lahko voda odteka; — procidna zemlja, ka se brzo osuši; — rusa, velike hraste na otročji glavi; — mlehuliti se, po malo se gibati; — nameljak, kar se namelje; — ptiči se hulvaju, perje menjajo; — ptiči se jaru, se parijo; — podvijak, slabi žito pri vijanju; — prosnica, Friesel (febris miliaria); — bodalj, bodlji, die Nadeln der Nadelhölzer; — pustiti pri zidanji ozube (iz zida moleče kamne), da se more potle prilapak (Zubau) prizidati; — rastež, vse kar raste; — voz zabotnjak, malo naložen kakor pri raboti; — zameljak obod pri malinskem kamnu; — njiva na smuš, na jednom konci tešnja; — mi se bači, mi se odrigiva; — tuckati na vrata, potrkati; — pij te budi, fej te bodi; — možljenak (možljeni = možgani) die hintere Hirnschale; — parotina, z neostro rečjo storjena rana itd.; — jedan tok pesme, eine Strofe; — zalivalnik, za vrte zalivati; — polugovorac, ki v govorjenji besede požira; — prema-trap, voz na dve kolesi; — poterhljati, naganjati se, kakor petelini; — črglati se, sramotiti se malo; — četar, vodja ene čete.

Narodna.

H é i i m a t i.

Draga mamó! omožite me.

Draga hčerko! nimam dote.

Draga mamó! prodajte koke.

Draga hčerko! jih je malo.

Draga mamó! prodajte kuću.

Draga hčerko! dobra je i za me.

Kmetska basen iz Istre.

Lisica i peteh.

Lisica je uhitila peteha (petelina). Peteh joj govori: si me uhitila, znam, da češ me pojisti, ali prosim te, samo enu malu stvar mi još stori prvo, nego me pojiš. Ona reče: kakovu? A on reče: stavi božje ruke (sklopi tace) i zahvali bogu na sreči, da si me uhitila. Lisica to stori, a peteh skoči na bukvo. Lisica reče: simo bliže, pete. A peteh odgovori: bil sam tamo, tete. — I prebisan se da prevariti.

*) Hvala lepa! Prosimo še.

Vred.

Politične stvari.

Volilna reforma od druge strani ogledana.

Ko se je zvedelo, da ministerstvo namerava, sedanjemu državnemu zboru predložiti načrt nove postave, po kateri se imajo vpeljati neposrednje ali direktne volitve poslancev v državni zbor, brž je skor po vseh deželah, ktere pošiljajo poslance v državni zbor, nastal silni vihar zoper te volitve zato, ker se ž njimi vničuje postavna pravica deželnih zborov, katerim edinim njihova ustava daje oblast, voliti poslance v državni zbor, in ker so tudi prelom celó decemberske ustave, ktera priznava državni zbor tak, da v njem sedijo le poslanci, ki mu jih deželni zbori pošljejo kot prave zastopnike deželne in ki kot taki tudi gredo v delegacijo.

Zoper tak ustavolom se je vzdignila večina Avstrijskih narodov, ki so kar naravnost s prošnjami (peticijami) se bližali prestolu cesarjevemu in se vsak dan še bližajo, naj bi blagovolil odvrniti postavu, s ktero je velika večina narodov Avstrijskih nezadovoljna. In čem bolj so se po nekterih deželnih glavarjih in njihovih podložnih uradnih podpisovanju dotičnih peticij zapreke stavile, tem bolj so se množili podpisi povsod, katerih se šteje zdaj že na milijone.

Jedro teh peticij je bilo izprva poglavitno to, da direktne volitve rušijo ustavo dežel, — in da si centralisti celó rušijo ustavo, ki so jo decembra meseca leta 1867. si sami osnovali. —

Al še bolj viharo nasprotstvo je nastalo po deželah zdaj, ko je znan načrt te postave, ktere je ministerstvo 15. dne t. m. v razpravo predložilo državnemu zboru, in se je izvedelo, kako se bode po nameravani postavi imelo voliti.

Ko je minister notranjih oprav izročil državnemu zboru omenjeni načrt, je po parlamentarnem običaji šel v roko ustavnemu odseku, v katerem sedijo najbolj zagrizeni ustavoverci Herbst, Giskra, Kuranda, Rechbauer, Fux itd. In ko se je začela razprava, je Rechbauer zahteval pogovor splošni o tej postavi, rekši, da postava ta je tako važna, da potrebuje temeljitega prevdarka tem bolj, ker je znano, da ima po deželah sila veliko nasprotnikov. Liberalnemu možu v ministerskem načrtu ni to po všeči, da grajščaki volijo preveč poslancev. „Pozvali ste nas k krasnemu obedu — je rekel — al postavili ste pred nas le kruh in vodo“. Tudi Fux je zahteval splošno debato, al večina odsekova je odbila dotični predlog in prestopiti se je moralo kar brž na razgovor posamesnih člankov. Minister ni hotel splošnega raztelevanja postave in podložniki njegovi so mu pritrdili, brž ko ne se jim zdi ta postava kakor ravnokar z drevesa odtrgana češplja, ktere ne smeš po rokah valjati, da kar brž ne zgubi plavega nadiha.

Če pogledamo tedaj, kako je po tej postavi v obče razdeljena volilna pravica, vidimo, da so kmeta zopet postavili za duri v primeri z mestjanom in grajščakom. Če je volilno pravico že volilni red februarske postave zeló oškodoval, jo oškoduje ta volilna reforma še bolj. Pravična postava mora pravico meriti po številu davkov in po številu glav; — če kmet in mestjan sedita pri davkarski mizi na enem stolu, sedeti morata na enem stolu tudi pri volilni mizi. Al če pogledamo to postavu, vidimo dvojno mero, kajti 4krat, pa tudi 5krat manj pravice ima kmet memo mestjana, in vrh tega voli mestjan naravnost za-se, kmet pa voli volilne može, ki potem še le volijo poslance — in kako dolgo pot bodo imeli storiti do volilnega okraja!

Preočiten je tedaj dvojni vatel, po katerem se